

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi, reformi@minedu.fi

**ASIA: KUVATAIDEOPETTAJAT RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA
HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI AMMATILLISESTA
KOULUTUKSESTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (Lausuntopyyntö
OK/41/010/2016)**

Jatko-opintokelpoisuuden takaaminen

Suomalaisen koulutusjärjestelmän hienous ja ainoalaatuisuus on, että jatko-opintokelpoisuus säilyy opiskelijan eri elämänvaiheissa tekemistä valinnoista riippumatta. Reformin tulee ehdottomasti säilyttää ja taata jatko-opiskelujen mahdollistuminen myös ammatillisen koulutuksen ja tutkintojen suorittamisen jälkeen. Varsinkin kulttuurialalla ammattikoulu on jo nyt tärkeä ja merkittävä kouluttautumisen väylä. Jos se vaarantuu, tekee reformi karhunpalveluksen suomalaiselle kulttuuri- ja taidealalle.

Jatko-opintomahdollisuuksien turvaaminen linkittyy läheisesti reformin ajatukseen opintojen henkilökohtaistamisprosessista. Prosessin tulee olla aito, ohjaajan ammattitaidolla ja pedagogisella osaamisella johdettu, jotta opiskelija voi sijoittua hänelle parhaiten sopivaan tutkintoon, ja jotta se mahdollistaa opiskelijan omaa tarvetta vastaavan, henkilökohtaisen opiskelupolun.

Alueellinen ja koulutuksellinen tasa-arvo ei sekään saa unohtua. Ammatillisen koulutuksen reformi ei saa ohjata koulutuksen järjestäjiä tarjoamaan yksipuolisesti vain niitä opintoja ja tutkintoja, joilla se turvaa oman rahoituksensa.

Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen – ammattilaisen vahvuudet

Tulevaisuuden työelämässä menestyvät ne, joilla on koulutuksellisen pääoman lisäksi myös sosiaalista ja kulttuurista pääomaa. Automatisoituminen vähentää mekaanista työtä – inhimillinen luovuus ja sosiaaliset taidot määrittävät ammattilaisia enemmän kun mekaaninen suorittaminen. Monikulttuuristuvassa maailmassa kansalainen ei selviä ilman riittävää sivistystä myös kulttuurien tuntemuksessa. Kulttuurinen, esteettinen ja kuvallinen lukutaito sekä kuvallisen

tuottamisen perusteiden hallinta ovat globaalissa ympäristössä työssä selviytymisen kannalta yhtä ratkaisevia taitoja kuin perinteinen luku- ja kirjoitustaito.

Reformin perusteluissa todetaan, että kun tutkinnon osien osaamispisteet määritellään uudelleen, tullaan ottamaan huomioon tarve kehittää erityisesti luku- ja numerotaitoja sekä tietoteknisiä taitoja. Käytännössä viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen ja matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen painoarvoa yhteisissä tutkinnon osissa kasvatetaan. Reformin perustelujen riviväleistä Kuvataideopettajat ry tulkitsee, että opiskelijan mahdollisuudet valita aiemmin tyypillisiä sosiaalisen ja kulttuurisen osaamisalueen sisältöjä tulevat vähenemään.

Kuvataideopettajat ry esittää, että tulevaisuuden ammatillisissa opinnoissa yhteisten tutkinnon osien tulee sisältää riittävä määrä kaikille yhteistä opetusta myös sosiaalisessa ja kulttuurisessa osaamisessa.

Kuvataideopettajat ry haluaa myös muistuttaa luovan talouden kasvupotentiaalista. Ammatillisen koulutuksen kentällä luova talous näkyy sekä kokonaan uusina ammatteina että vanhoihin ammatteihin liittyvinä uusina vaatimuksina. Kun painopiste opinnoissa siirtyy työssäoppimiseen, on vaarana oppia vain sitä, mitä ja miten on aina ja ennen tehty. Siksi luovuuspotentiaalinen mahdollistuminen tulee turvata varsinaisessa ammatillisessa opetuksessa.

Kelpoisen opettajan rooli ja tehtävät

Kuvataideopettajat tukee OAJ:n lausunnon vaatimusta turvata ja tulevaan lakiin yksiselitteisesti säätää kelpoisen opettajan rooli ammatillisessa koulutuksessa.

Kelpoinen, aineenmukaisen ja laaja-alaisen pätevyyden omaava sekä pedagogisesti pätevä opettaja on erityisen tärkeä juuri erikoistuneilla ja erityisosaamista vaativilla kulttuurisilla- ja taidealoilla.

Kulttuurisen osaamisen hajauttaminen muihin, luonnoksen ehdottamiin opetuksen kokonaisuuskoreihin tarkoittaa pahimmillaan sitä, että taidetta ja kulttuuria opettaa ammattikoulussa jatkossa yhä useammin joku muu kuin pätevä opettaja.

Kuvataideopettajat ry pitää olennaisena sitä, että taiteeseen ja kulttuuriseen osaamiseen liittyvät oppiainesisällöt eivät jää reformissa valinnaisuuden jalkoihin. Ammatillisen koulutuksen tarpeisiin voidaan räätälöidä sisältöjä, jotka palvelevat paitsi yleisinä ja kaikille yhteisinä kulttuurista yleissivistystä, myös ammattialakohtaisia ja opiskelijoiden henkilökohtaisia intressejä.

Lausunnon keskeinen sisältö:

- Ammattiopintojen jälkeisen jatko-opintokelpoisuuden ehdoton takaaminen ja turvaaminen on reformissa säilytettävä. Kulttuuri- ja taidealalla ammattikoulu on jo nyt merkittävä väylä .
- Sosiaalisen ja kulttuurisen osaamisen kokonaisuuden säilyttäminen uudistuksessa. Kokonaisuuden opintojen kuuluminen kaikille yhteisiin opintoihin. Tulevaisuuden työelämässä menestyvät ne, joilla on myös sekä sosiaalista että kulttuurista pääomaa. Luova talous tarvitsee myös käytännön osaamisesta kumpuavia innovaatioita ja osaamista.
- Lakiin tulee kirjata opiskelijan oikeus saada kelpoisen opettajan opetusta sekä tukea opintopolun henkilökohtaistamisprosessin suunnittelussa. Oman alan opettajaa tarvitaan myös osaamisen kehittymisen ja erityisesti näytön arvioinnissa.

Helsingissä 19.12.2016 / Kuvataideopettajat ry

Anna Linna
puheenjohtaja

Erja Väyrynen
toiminnanjohtaja

LAUSUNTO 16.12.2016